

Türkiye’de Mali Kurumların İdare ve Denetimlerinin Yeniden Yapılandırılması

Zafer Baltacıođlu
Hazine Müsteşarlığı
Banka ve Kambiyo Genel Müdürü

Genel Görünüm-1

- 90’ların sonunda ortaya çıkan ekonomik krizleri aşma çabaları
- Temmuz-2000: BDDK’nın kuruluşu
 - Hazine Müsteşarlığı ve Merkez Bankası’nın bankacılık konusundaki yetkilerinin devri
 - Mali kurumlar konusunda devlet otoritesinin bölünmesi

Genel Görünüm-2

• Bankacılık	➤	BDDK
• Sermaye Piyasaları	➤	SPK
• Sigortacılık	➤	Hazine – SGM&SDK
• Faktoring-Leasing	➤	Hazine – BAK

Raporda Yer Alan Tespitler

Ekonominin gelişimi için temel koşul:

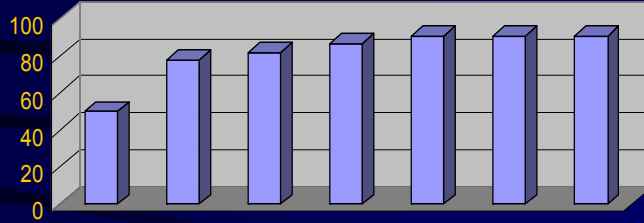
- Geniş tabanlı, türlü araçlara sahip bir mali sektör
- Tasarrufları yönlendirme
- Kurumsal yatırım olanakları sağlanması
- Sermaye piyasalarına derinlik, genişlik ve verim kazandırılması
- Diğer banka dışı mali sektörlerin geliştirilmesi (Factoring, Leasing, Venture Capital)
- Finansal piyasalarda güven artırılması

Finansal Kiralama: Öneriler

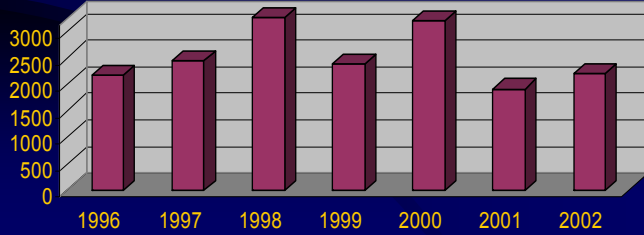
- Yeni yasal Düzenleme gerekiyor:
 - Satış ve Geri Kiralama
 - Kısmi Kiralama
 - Uyuşmazlıklar
 - Esneklik
- Vergi düzenlemeleri
- Muhasebede dünya standartlarına uyum (IAS 17)

Finansal Kiralama: Görünüm

Finansal Kiralama Şirketleri Sayısı

Finansal Kiralama Aktif Toplamları

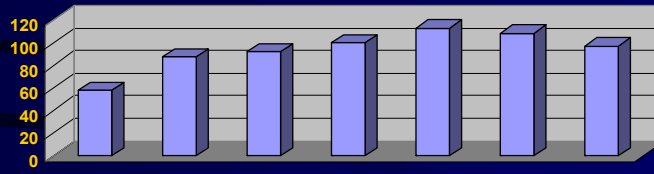

Faktoring: Öneriler

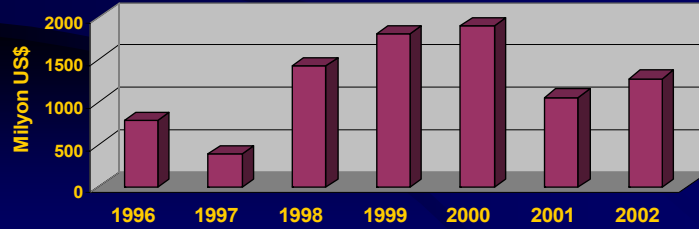
- Orta vade hedefler:
 - Yıllık %25 büyüme
 - %4-5 GSMH payı
- Mevzuatın Yenilenmesi
- Sektörde Konsolidasyon (2000: 113 → 2002: 97)

Faktoring: Görünüm

Faktoring Şirketleri Sayısı

Faktoring Aktif Toplamları

Faktoring: Öneriler

- Orta vade hedefler:
 - Yıllık %25 büyüme
 - %4-5 GSMH payı
- Mevzuatın Yenilenmesi
- Sektörde Konsolidasyon (2000: 113 → 2002: 97)
- Kredi Derecelendirme Servisleri
- Vergi
- İhracat Sigortası

Finansal Kiralama & Faktoring Çözümler

- Ortak Yeni Mevzuat
 - Vergi ve Muhasebe sorunlarını kaldıracak
 - Minimum Sermaye, Borçlanma Oranları gibi limitleri yeniden belirleyecek
 - Modern finansal araçların kullanımına imkan verecek
 - Bankacılık Mevzuatı ile uyumlu

Finansal Sistemin Genel Yapısı-1

- Fazla bölünmüş
 - Görev ve sorumluluklarda çakışmalar
 - Kaynak israfı
 - Farklı muamele
- Holding şirketleri (Conglomerates) baskın
 - Özgün denetim gerekliliği
 - Global Örnekler: İngiltere, Avustralya...

Finansal Sistemin Genel Yapısı-2

- Yetersiz koordinasyon
 - Karmaşık Yapılanma (TCMB, Hazine, BDDK, SPK, ...)
- Ücret Farklılıkları
 - Demotivasyon
 - Kurumlararası zararlı rekabet
 - Kalifiye eleman sıkıntısı

Öneriler-1

- Kurumlar arası eşgüdüm sağlanmalı
 - Koordinasyon kanalları oluşturulmalı
 - Hazine, BDDK, SPK ... arasında resmi koordinasyon toplantıları yapılmalı
- Birleşik ve bağımsız bir “Mali Sistem Düzenleme Kurumu” kurulmalı (uzun vade)
- Ücretler dengelenmeli, özel sektörle rekabet edebilir seviyeye getirilmeli

Öneriler-2

- Muhasebe sistemi Reformu
 - Daha yatay bir sisteme geçilmeli
- Sigortacılık: Bağımsız kurum olmalı
- Faktoring ve Finansal Kiralama'nın BDDK'ya geçişi için henüz erken
 - Bankacılığın kurumsal ve sektörel yapılanmasının tamamlanması beklenmeli

Faktoring ve Leasing'in Geleceđi

- Dünya Bankası Raporu:
 - Bankacılığın kurumsal ve sektörel yapılanmasının tamamlanması beklenmeli
 - Orta-Uzun vadede düşünülebilir
- IMF 4. Gözden Geçirmeye İlişkin Niyet Mektubu:
 - 1 Eylül 2003

Örnek Modeller 1

- Resmi Koordinasyon ve İşbirliği
 - Düzenleyici kurum tarafından tüm ilgili kurumların katılımıyla, bilgi alış verişi ve koordinasyon amaçlı toplantı ve forumlar düzenlenir (Avustralya örneği)
- İşlevsel Bölünme
 - İhtiyati Tedbirler ile Piyasa İdaresi işlevlerinin iki ayrı kurum tarafından yürütülmesi (Avustralya örneği)

Örnek Modeller 2

- Tek çatı altında birleşmiş sektörel düzenleyiciler
 - Tüm mali kurumların düzenleyicileri kendi alanlarında görevli ve yetkili olmakla beraber tek bir çatı altında birleşirler (Güney Afrika ve Kore örnekleri)
- Tam Entegrasyon
 - Tüm mali kurum ve hizmetlere ilişkin düzenleme ve denetim yetkileri tek elde toplanır (İngiltere örneği)

Tam Entegrasyon

- ✓ Standardizasyon-Homojenleşme:
 - Tüm sektörlerde eş uygulamalar
 - Arbitraj ve görev çakışmaları ortadan kalkar
- ✓ Holding şirketlerinin denetimleri
 - “Conglomerates” probleminin çözümü
- ✗ Bankacılık dışı sektörlerin gelişimi zorlaşır
 - Gelişmeler ve politika oluşumunda dominant sektör etkin olur
- ✗ “Bütün yumurtalar tek sepette!!”
 - Kurumun herhangi bir zaafi durumunda risk maksimum